

Fagforeningsbevissthet og profesjonsetikk – ungseminar november 2022

Martin Niemuller

Tobeinstrategien

- UDF mener det er umulig å skille profesjonsspørsmål fra arbeidsvilkår.
- Lønn og arbeidsvilkår kan påvirke kvaliteten på arbeidet og rekruttering til yrket
- Læreplaner og lovverk gir rammen for friheten i yrkesutøvelsen
- Læreplaner og lovverk er styringsdokumenter med en faglig og en politisk side – jmf fagfornyelsen!!

Utdanningsforbundet sin formålsparagraf

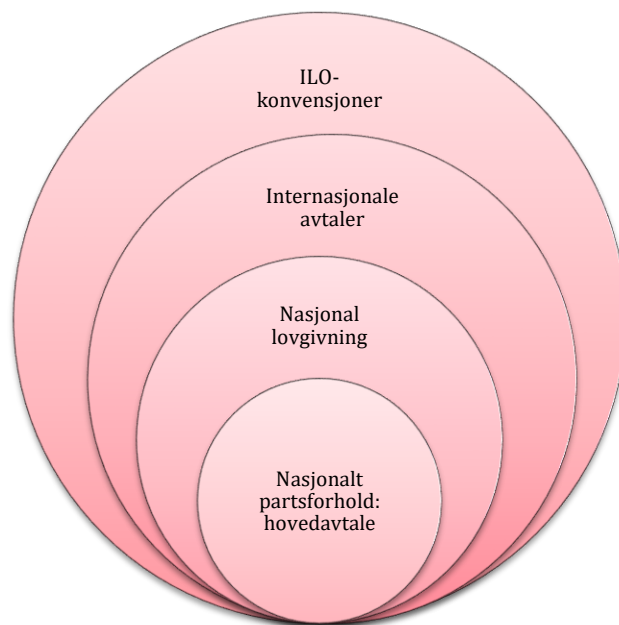
FORMÅL

Utdanningsforbundet er ei **partipolitisk uavhengig** fagforening for pedagogisk personale innenfor alle utdanningsnivå.

➤ Utdanningsforbundet skal ivareta interessene til medlemmene når det gjelder **lønns- og arbeidsvilkår**, og når det gjelder **profesjonsfaglige og utdanningspolitiske spørsmål**.

➤ Utdanningsforbundet skal arbeide for at barn, unge og voksne får eit **kvalitativt godt opplæringstilbud**, og for at utdanning skal ha en sentral rolle i samfunnet.

Internasjonal forankring

Mer enn fem millioner streiker i Frankrike

Wizzair

Fra stolthet til skam?

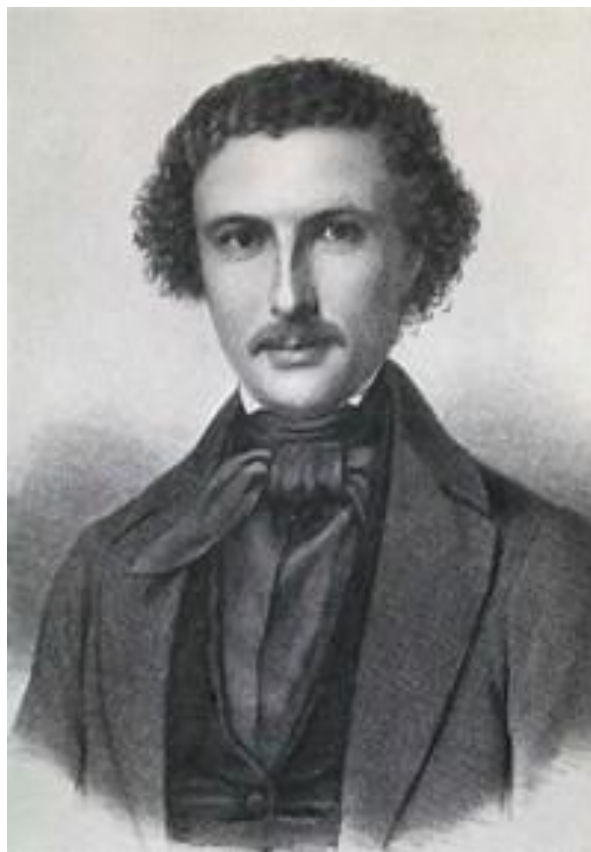

Fagforeningsbevissthet

Samhold gir styrke!

Titelen endres i "Topp- og Bunntekst..."

Arbeidervern og arbeidsmiljø

Motkrefter

8 –timers arbeidsdag – Viktig seier for arbeiderbevegelsen !!Når ?

Hvem er dette
?....

GERHARDSSENS

**TILLITS-
MANNEN**

EN HÅNDBOK FOR TILLITSVALGTE

REVIDERT AV TRULS GERHARDSEN

5. UTTÅVE

Eksempel lønn

Lov

- Ingen lovbestemmelser om minstelønn
- lønnsfastsetting er overlatt til partene i arbeidslivet ved tariffavtaler

Tariffavtale

- Minstelønnsatser
- Ansiennitetsregler
- Ulike tillegg knyttet til eks. stilling
- Forhandlingsbestemmelser

Ferie

Ferieloven

-Ferie 4 uker + 1 dag ferie
10,2 % feriepenger

Tariffavtalen

5 ukers ferie
-12 % feriepenger

Eksempel arbeidstid

Arbeidsmiljøloven

- 40 t arbeidsuke
- 40% overtidstillegg

Tariffavtalen

- 37,5 t arbeidsuke
- 50 –100% overtidstillegg
- Ubunden arbeidstid
- Planleggingstid

Avtalestrukturen

**Hovedavtalen
(HA)**

**Hovedtariffavtalen
(HTA)**

Sentrale
generelle
særavtaler
(SGS)

Sentrale
forbundsvis
særavtaler
(SFS)

Lokale
særavtaler

Rekandes på ei fjøl eller.....

Profesjonsfoten

Lars Løvlie:

«Å ha etisk dømmekraft **kan ikke reguleres i et lovverk**, det må **øves opp sammen med kolleger**.

Plattformen kan danne grunnlag for nye måter å tenke på og nye måter å forstå hva som ligger i blant annet begreper som verdighet og rettferdighet»

Profesjonsetikk/bevissthet

Lærerprofesjonens etiske plattform

Vi er én profesjon av førskolelærere, lærere og ledere i barnehage og skole. Vårt samfunnsmandat er å fremme barnehagebarn og elevers læring, utvikling og dannelse. Våre verdier, holdninger og handlinger påvirker dem vi arbeider for og med. Plattformen er et felles grunnlag for å videreutvikle lærerprofesjonens etiske bevissthet. Alle førskolelærere, lærere og ledere har et ansvar for å handle i samsvar med plattformens verdier og prinsipper.

Lærerprofesjonens grunnleggende verdier

Menneskeverd og menneskerettigheter

Vårt arbeid legger på vekt på verdier og prinsipper relatert i universelle menneskerettigheter, spesielt FNs konvensjon om barns rettigheter. Disse rettighetene skal fremmes og forsvares i barnehage og skole. Menneskeverdet skal anerkjennes, den enkelte trykkes og bevisst på mulighet og ansvar for grunnleggende.

Profesjonell integritet

Etisk bevissthet og høy faglig kompetanse er grunnleggende for profesjonell integritet og ansvar for å skape gode vilkår for læring, dannelse og dannelse. Vi må bevisstgjøre og profesjonelle kompetanser og etikk om de faglige og pedagogiske valgene vi gjør. Samfunnet skal ha tillit til at vi er bevisst og ansvarlig på en etisk forvaltning.

Respekt og likeverd

Den enkelte egenart og personlige integritet forer respekter. Det skal ikke konsekvenser noen form for undertrykkelse, diskriminering eller forskuddede vurderinger. Alle barne- og ungdoms og elever har rett til medbestemmelse. Det skal ha betydning at å treffe egne valg innenfor fellesskapets rammer.

Personever

Overholdelse av lovgivning og regelverk og etikk i arbeid. Alle har rett til personvern. Personopplysninger skal forvaltes, på måten som sikrer at barne- og ungdoms, elevenes og kollegers integritet og verdighet. Mulighetene for elektronisk informasjonssikkerhet krever særlig betydelig bruk.

Lærerprofesjonens etiske ansvar

I møte med barnehagebarn, elever og foresatte

Vi har ansvaret for å sikre at samarbeid med dem vi jobber for og med. Vi legger til rette for barnehagebarn og elever for å fremme deres beste. Samarbeid med foresatte og faglig god samarbeid er en grunnleggende.

Førskolelærere, lærere og ledere

- fremmer alle barne- og ungdoms og elevers muligheter for læring, dannelse og dannelse
- arbeider for å være faglig og pedagogisk opplyst
- er ansvarlig for å sikre at elevene og elevene har rett til alle og på alle
- er faglig faglig og etisk faglig i arbeidet med elevene
- fremmer utvikling og likeverd
- møter barne- og ungdoms og elevene med respekt
- gir en god og sikker barne- og ungdoms og elevene med respekt, utdanning og dannelse
- møter etisk med faglig og etisk faglig

For arbeidsplassen

Vi har ansvaret for å sikre at barne- og ungdoms og elevene har rett til alle og på alle. Vi har ansvaret for å sikre at barne- og ungdoms og elevene har rett til alle og på alle.

Kollegiet

- for å sikre at alle elevene og elevene har rett til alle og på alle
- samarbeider om å videreutvikle kompetanser, faglig og etisk kompetanse
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng

For barnehage og skole som samfunnsinstitusjoner

Vi har ansvaret for å sikre at barne- og ungdoms og elevene har rett til alle og på alle. Vi har ansvaret for å sikre at barne- og ungdoms og elevene har rett til alle og på alle.

Profesjonen

- er med og medfører tydelig samfunnsmandat
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng
- arbeider og elevene i en god samarbeidssammenheng

Førskolelærere, lærere og ledere er forpliktet på denne plattformen og kan aldri unndra seg sitt profesjonelle ansvar.

Fra profesjonsetisk plattform

Førskolelærere, lærere og ledere er forpliktet på denne plattformen og kan aldri unndra seg sitt profesjonelle ansvar.

Betydningen av etisk refleksjon i lærerhverdagen

- Bevissthet **om vår påvirkning på andre**, og at din makt som lærer skal brukes **til barnets beste**
- Ledd i å være **profesjonell lærer** i skole og barnehage
  - kan identifisere etiske dilemmaer i arbeidet som lærer
  - vet hvilke verdier som konkurrerer
  - kan begrunne valg du gjør
- Etisk refleksjon er **en kontinuerlig prosess** som bør gjøres i lærerkollegiet

Hvordan gjør vi denne refleksjonen? Hvilke verktøy har vi?

- **Samfunnsmandatet:** læreplanen, rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver , **overordna del** og formålsparagrafen ...
- **Lovverk:** barnehageloven, barneloven, opplæringsloven, formålsparagrafer
- Barnekonvensjonen
- **Den profesjonsetiske plattformen**
- Etske teorier
- Egne erfaringer mm

Danningsoppdraget i Overordna del

Grunnopplæringa er en viktig del av en livslang dannelsingsprosess som har enkeltmenneskets frihet, selvstendighet, ansvarlighet og medmenneskelighet som mål.

Opplæringen skal gi elevene et godt grunnlag for å forstå seg selv, andre og verden, og for å gjøre gode valg i livet.

Opplæringen skal gi et godt utgangspunkt for deltakelse på alle områder innenfor utdanning, arbeidsliv og samfunnsliv.

Dette er verdier og prinsipper for norsk skole og forskrift til lov.

Å opptre profesjonelt.....

- « vil si og besitte både den **faglige** og den **etiske** kompetansen som faget krever, kunne regler og retningslinjer, men også ha **dømmekraft** og **relasjonell** kompetanse»
- Hva gjør vi som profesjon når vårt **profesjonelle skjønn** blir **utfordret mer og mer** på grunn av innblanding fra politikere, økonomer og andre?

Droding:

- Rektor sier at rektornettverket har bestemt at det skal skrives to halvårsvurderinger i alle fag på dine elever i 1-4 trinn?
- Hva sier dere?
- Kommunestyret har vedtatt å innføre en metode som skal brukes i alle barnehagene på alle barn: Et barn som bråker skal bli totalt ignorert, mens barnet ved siden av skal overøses med ros.
- Hva sier dere?

Lærerstreiken 2014 - fagforeningskamp eller profesjonskamp?

Lærerstreiken 2022- ren lønnskamp eller?

Barnehagestreiken 2022

Lærerprofesjonen under press!?

- Mange aktører ønsker å definere kvalitet; **økt styring og kontroll utenfra – jmfr testing, rapportering, kartlegginger**
Jmfr Oslo kommune under Anniken Hauglie:» **Rammeplan** for barnehagen består av poesi og festtaler og **mangler konkrete** .
Derfor må vi ha nye konkrete **læringsmål i barnehagen** «
- Flere medlemmer opplever å bli **pålagt en praksis som strider i mot vårt etiske grunnlag og vårt brede samfunnsmandat**
- **Vi må ta definisjonsmakta** og være tydelig , samt og **verne om skjønnsutøvelsen og det profesjonelle handlingsrommet**(jmfr fagfornyelsen!! og uttalelse fra Stortinget..)

Droding:

- Kommunestyret/bystyret har bestemt at det skal innføres **halvårige evalueringsskjemaer** med **70 kryssalternativer** på hver 1 klassing om forventet måloppnåelse.
- Hvordan reagerer dere på dette?

Zola prisen 2015

Frp politikere etter tildeling av pris:

«De aksepterer jo ikke
demokratiet «

Simen Seeberg: Kommunalsjef: kunnskap , barn og unge

- **Læringstrykket** er ikke høyt nok, **utbytte** når ikke opp til skoleadm forventede nivå (2020)
- Barna i **Sandefjord** bør kun leses som et resultat av deres **prestasjoner**

Kommunestyret:

- Lærernes **metodefrihet** må **innskrenkes** – lærerne har for stort handlingsrom
- Alle må ha **samme «verktøykasse»** bestemt av kommunestyret
- Kommentarer?

Politikerne overkjører faglige råd

Barnehageloven /opplæringsloven :

.....er til for lek og læring for ungene . Ikke for rådmanns og kommunens tellekanter .

Vår plikt:

« å se på hva som er det beste for barna, selv om du har fått beskjed om noe annet «

Foreldresamarbeid i barnehagen.

Retten til spesialundervisning.

Hvor langt strekker kontaktlærerrollen seg?

Krenking og kollegialitet.

Ledelse i barnehagen.

Profesjonsetiske forpliktelser :

- La deg **utfordre** – og utfordre selv (strevsomt å utfordre en kultur , kan fort bli fanget ...!?)
- Delta på **arenaer** for den kollektive refleksjon . **Har vi slike arenaer ?** Hvis ikke må vi lage arenaer .
- Skap **kultur for kritikk og refleksjon**
- **Har vi en god samhandlingskultur ?**

Flere spørsmål :

- **Når og hvordan** undersøker vi **vår egen praksis** og inviterer til refleksjon over egen praksis ?
- **Når og hvordan** gjennomføres kollektiv støtte og **kollegaveiledning** ?
- **Når og hvordan** undersøker og vurderer vi våre resultater ? Og **hvilke** resultater?
- **Når og hvordan** kommuniserer vi vår omverden ?
- Er vi sjøl flink til å **sette dagsorden** eller er det andre som gjør det for oss .....?
- **Når og hvordan** diskuterer vi hva som ligger i **begrepet kvalitet** ? (jmf gjennomgang av et nytt **NKVS**)
- Hvordan bruke plattformen aktivt i argumentasjon knyttet til sin **profesjonsutøvelse** i ulike saker i møte med arbeidsgiver?

Noen sluttord ad samarbeid:

- Lærernes praksis **blir til i praksis!**
- Man trenger å være i **relasjoner, prosesser** for å endre seg.
- Gjennom samarbeid og praksis vokser det fram et tolkningsfellesskap. Dette **fellesskapet kan ikke styres på plass.**
- **Ledelsen må legge til rette for** prosesser, tid mm for å få til et godt tolkningsfellesskap. Dvs ledelse istedenfor styring! **Gode prosesser ad fagfornyelsen!?**
- Man kan hjelpe hverandre til **kloke beslutninger.**

Og husk:

I skolen skal man trede varsomt, for her bliver mennesker til !

Utdanning er ikke en transportetappe, men en del av livsreisen!

Utdanningsforbundet Nordland: Idehefte - profesjonsetikk

LÆRERPROFESJONENS ETISKE RÅD

Lærernes etiske råd ble opprettet i 2016 og skal støtte opp om etisk forsvarlig praksis i utdanningssektoren til beste for barn, unge og voksne.

Om rådet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Rådets mandat

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Film

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11